

DISKUSIJA UZ TEMU:

Jezična polivalencija kajkavskog narječja

Koristim se ovom prilikom da progovorim o nečemu što se ne tiče nijednog od današnjih referata, iako spada u opšti tematski okvir današnjeg raspravljanja.

Hteo bih da skrenem pažnju ovog učenog skupa na jednu činjenicu i da u vezi s tim postavim jedno pitanje. Godine 1745. izašla je u Beču u dva toma u formatu kvarta knjiga *De originibus Slavicis*, čiji je autor Johannes Christophorus de Jordan, dvorski savetnik kraljevstva Češke. U IV delu, smeštenom u drugom tomu, na str. 108—129 nalazi se poglavlje *De lingua Slavorum*. Tu su iznesene paradigme raznih imenica svih triju rodova, zatim prideva, brojeva 2 i 3, kao i pojedinih zamenica i glagola, iza čega dolaze pregledi predloga s imenicama i priloga, sve paralelno u četiri kolone označene rubrikama Bohemice, Slavice, Croatiae i Latine. Slavice u ovom slučaju znači slovački, a za »lingua Croatiae« autor kaže da je to zagrebački dijalekt, koji se govori i po selima od Drave do Save. Primeri u paradigmama nesumnjivo potvrđuju da je u pitanju kajkavsko narječje, uglavnom sa *u* na mestu starog *o* i sa *e* kao kontinuantom poluglasa i jata (ni u jednom od ovih refleksa nema potpune doslednosti). Dalje se naporedo navode jevanđeljski odlomci na crkvenoslovenskom (ruske redakcije), češkom, hrvatskom i latinskom. Pisac obavestava da je hrvatski tekst uzeo iz knjige štampane u Trnavi 1694. Nije bilo teško utvrditi da se radi o drugom izdanju Petretičeve, u stvari Krajačevićeve knjige. Uz ove odlomke, kao i uz gramatički pregled, date su i razne filološke napomene. Na kraju nalazimo tablicu sa leksemama iz oblasti ishrane, odevanja i stanovanja, naporedo na latinskom, hrvatskom, češkom, slovačkom i poljskom.

Očigledno je pred nama jedna rana uporedna gramatika slovenskih jezika, doduše rudimentarna i primitivna. U njoj se nalazi i kratka, ali prilično sadržajna hrvatska gramatika, zasnovana na kajkavskom narječju. Smatrajući da je predmet dostojan obrade, obratio sam se dru Antunu Šojatu, autoru *Kratkog navuka jezičnice horvatske*, s predlogom da zajedno napišemo raspravicu, kojoj bi bili priloženi snimci Jordanovog teksta. Kolega Šojat je prihvatio predlog i nadam se da će rad u skorjoj budućnosti biti napisan. Međutim pre nego što se pride poslu potrebno je proveriti ima li o ovome pomena u dosadašnjoj naučnoj literaturi. Moje dosadašnje traganje, koje nije bilo sistematsko, nije dalo rezultata. Stoga se ja ovom skupu, najkompetentnijem koji se može zamisliti kad je reč o ovakvom predmetu, obraćam s pitanjem da li je kome od prisutnih išta poznato o eventualnim podacima o Jordanovoj hrvatskoj gramatici u postojećim naučnim publikacijama. Bio bih veoma obavezan za svako obaveštenje o tome.